

**Правилникът за легализациите и
накърняването на интересите
(22.03.2013)**

Напоследък българските институции се опитват със зъби и нокти да защитят тезата, че ако Правилникът за легализациите, заверките и преводите на документите и другите книжа бъде отменен, това щяло било „да доведе до вакуум в тази дейност на държавата, което от своя страна ще доведе до накърняване на интересите на редица физически и юридически лица..." (писмо 12ПР-1149³²).

Тази теза се използва, за да се отложи максимално денят, когато преводаческият бранш ще се възроди и отново в България ще се появят независими и достойно заплатени преводачи, които да не се чудят каква професия да си изберат за времето, когато бъдат принудени да се откажат от преводаческата си дейност поради мизерията, до която тя ги е довела.

В момента обаче един изключително болезнен въпрос е незаинтересоваността на преводачите от промени. Колкото и парадоксал-

32 Вж. Приложение 12 „Писмо от МВнР № 12ПР-1149“

но да звучи, те са доволни от досегашното си безлично и подчинено, робско положение. Упоритото им мълчание през изминалите десет месеца доказва това. Плахо някои колеги се опитват да се оправдаят с това колко заети били. Други пък се скриха в миши дупки и не се появяват в публичното пространство. Не че същото не се отнася и за собствениците на агенции за преводи. Голяма част от тях са бивши преводачи, които сякаш забравиха откъде произлизат.

Явно, българските институции са информирани отдавна, че съществува вакуум в преводаческия бранш, и че единствената сламка на която той се крепи, е Правилникът. Да, но това е един друг преводачески бранш, който всъщност не е на преводачите! Той е „корпоративен“, както го нарекоха асоциациите на агенциите, признавайки водещата роля на Правилника.

Положението наистина е много сериозно. От една страна се признава, че „Правилникът противоречи на действащата нормативна уредба“, „няма законово основание за издаване и не съответства на разпоредбите на Закона за нормативните актове“, а от друга се твърди, че отмяната му щяла да доведе до вакуум. Тук обаче не става дума за реална пречка или некомпетентност. Погрешно е твърдението, че „Уредбата на статута на

преводачите може да стане само чрез закон". То цели само протакане и удължаване на живота на Правилника. Това обаче не е живот, а агония.

Достатъчна е една наредба на Министерския съвет, с която този въпрос да се уреди³³. Или един правилник, както е в много страни (например в страните от бивша Югославия, там правилниците са въз основа на някой член от законите им за съдебната власт, наречени там закони за съдилищата). Става дума за уреждане правата и задълженията, квалификацията и др. на преводачите на официални документи и устните преводачи, превеждащи пред съдилища и други и/или подобни институции. С такава наредба или правилник ще се създаде и уреди орган, който да се занимава с набирането, регистрацията и отчетността на официалните преводачи, както и с определяне на критериите за това кой може да бъде такъв преводач. Сигурно има още въпроси, свързани с въпросната наредба или правилник, но в момента не това ми е задачата.

Всъщност, ако се създаде един гъвкав нормативен акт, който, разбира се, не е предназначен за тормоз над преводачите (в такъв случай това съсловие ще бъде доунищожено), а

33 Вж. Приложение 9 „Писмо до МС с копие до НС, изпратено с е-поща на 16.01.13“

за справедливо и законосъобразно уреждане на въпроса с официалните (заклетите, съдебните и т.н.) преводачи, това ще даде възможност на преводачите да се задържат в този бранш. Тогава главоломното текучество в преводаческия бранш може би ще спре, защото професионалното самочувствие на официалните преводачи ще се издигне на необходимото ниво. Те ще бъдат равноправни граждани, а не безлични, безгласни и инертни същества.

Съществуващият вакуум, а не имагинерният вакуум от евентуалната отмяна на Правилника, вакуумът, създаден именно от наличието на Правилника, е накърнил много повече интереси на физически и юридически лица, понеже продължава десетилетия.

Затова, смятам, че Министерският съвет като издател на Правилника, може да отмени разпоредбите му в частта за преводите (чл. 2а и Глава трета), без това да бъде в противоречие със закона. До вакуум няма да се стигне, ако на първо време се използват списъците с преводачи, налични в МВнР, като се възприемат критериите на МВнР за приемане на нови преводачи. С наредба на МС може да се създаде звено към МС, което да поеме регистъра на официалните преводачи. Разбира се, всички институции в България трябва да бъдат информирани за тези промене-

ни, а не да продължават да изискват договори с МВнР. Преводачите, които имат необходимата квалификация и опит, са достатъчно условие за извършване на официални преводи, както е било и досега. Тези преводачи носят персонална отговорност за извършваните от тях преводи съгласно чл. 290, ал. 1 и 2, както е било и досега. Тогава, какъв вакуум се привижда на българските институции?

След години, когато бъде утвърдена професията на официалните преводачи, когато вече университетите започнат да подготвят истински, професионални преводачи, а не просто „разширени“ филолози, тогава ще може да се повишат и изискванията при подбор на такива преводачи. Сега е прекалено рано, защото вакуумът, настъпил преди години в преводаческия бранш, прави неадекватни едни високи изисквания, които да бъдат наложени изведнъж, още повече, имайки предвид, че проверката за изпълнение на тези изисквания трябва да бъде възложена на хора, които също няма да бъдат на необходимото ниво.